

LUTHERSK KIRKETIDENDE

INNHOLD

Kyrkje i misjon / Fra bokfronten / Fra bispedømmerådene og Kirkedepartementet

SØNDAGSTEKSTEN

Askeonsdag - Thomas Berbom

1. søndag i faste - *Lise Horn*

2. søndag i faste - *Frode Granerud*

3. søndag i faste - *Silje Sørebo*

kyrkja har mist noko av sin arroganse og sjølvtryggleik i denne prosessen

Kyrkje i misjon

Engelsk teologi og kyrkjeliv har vore prega av krisestemming i fleire tiår. Ikkje nok med at samhaldet i den anglikanske kommunionen vert sett på store prøver knytt til usemja i homofilis spørsmålet, men i tillegg har Church of England i løpet av dei siste 20-25 åra opplevd å

misse rundt 50 000 medlemmer kvart år. Og attåttil har kyrkja opplevd ei nokså gjennomgripande økonomisk krise. Vidare har samfunnsmessige og kulturelle endringar ført til at kyrkja er plassert ettertrykkjeleg på sidelinja som verdiformidlar, og ho vert opplevd som ein

nokså irrelevant og perifer storleik for store grupper i folket. Denne alvorlege situasjonen har gitt grobotn for å stille radikale spørsmål og føre ein alvorleg samtale om kyrkja si notid og framtid. Gjennom bøker og i fleire artiklar i m.a. Halvårsskrift for Praktisk Teologi (HPT) har førsteamanuensis Ove Conrad Hanssen ved Misjonshøgskolen presentert hovuddraga i denne samtalen. Ein særleg viktig igangsettar og premissleverandør for vidare samtale og teologisk refleksjon har den rapporten vore, som vart framlagt for General Synod (Kyrkjemøtet) i 2004, *Mission-shaped church: church planting and fresh expressions of church in a changing context* (tilgjengeleg på www.cofe.anglican.org/info/papers/mission_shaped_church.pdf). Rapporten oppsummerer utviklinga gjennom dei siste tiåra og understrekar og systematiserer viktige tendensar og synsmåtar, og konkluderer med at *"we are in a critical missionary situation"* (s 12). Ein viktig føresetnad for rapporten er innsikta i at det er gått to og kanskje tre generasjonar sidan misjonsstrategien kunne gå på å minne folk om deira gamle, men slumrande tru. For svært mange engelskmenn er saka at det ikkje er nokon rest av kristen tru att.

Midt i denne nokså dystre situasjonsskil-dringa er det likevel påfallande korleis håpet blomstrar. Steven Croft, ein teolog som har stått sentralt i arbeidet med nytenkjing og vore leiari for stiftelsen Fresh Expressions, skriv i forordet til artikkelsamlinga *The Future of the Parish System (London 2006)* at mange lekser er lært og mange feil gjort, og at kyrkja har mist noko av sin arroganse og sjølvtryggleik i denne prosessen. Med det utgangspunktet har dei kunna lære av kristne i andre delar av verda og har henta ny innsikt frå Skrifta og tradisjonen til fornå teneste og misjon. Det slår ein kor sterkt misjonsdimensjonen, eller sendings-aspektet, blir vektlagt i forståinga av kva kyrkja er, med presiseringa av at det ikkje er Guds kyrkje som har ein misjon i verda, men Guds misjon som har ei kyrkje i verda. Det er også stor vilje i den engelske kyrkja til å opne for utradisjonelle løysingar, og det gjer inntrykk å oppdage kor sterkt det blir oppmuntra til såkalla *"fresh expressions of church"*. Medan han enno var biskop i Wales lanserte erkebiskop

Rowan Williams uttrykket "mixed economy church" for å seie noko om korleis kyrkja må tilpasse sine strategiar og strukturar til utfordringane i ei ny tid. Tradisjonelle sokne-kyrkjelydar lever side om side med nyplanta kyrkjelydar knytt til nettverk eller fritids-aktivitetar eller andre møtestader der ein bygger bruer til samtidskulturen. I forordet til *Mission-shaped church* seier Williams: *"If 'church' is what happens when people encounter the Risen Jesus and commit themselves to sustaining and deepening that encounter in their encounter with each other, there is plenty of theological room for diversity of rhythm and style"*. På heimesida www.freshexpressions.org.uk får ein

kyrkja må tilpasse sine strategiar og strukturar til utfordringane i ei ny tid

eit inntrykk av enorm kreativitet og variasjonsrikdom i den kyrkjeplantinga som finn stad.

I eit intervju på nettet tek erkebiskopen avstand frå ein påstand om at kyrkja på denne måten endrar produktet sitt for å halde tritt med marknaden. Han hevdar at det kyrkja må gjere, er å finne ut korleis utfordringa frå verda vi lever i, tilskundar oss til å oppdage meir av det vi allereste veit og trur, lik ein husherre som *"hentar fram nytt og gammalt av det han har samla"* (Matt 13,52). Skal kyrkja kome over frå ein vedlikehalds- til ein misjonsstrategi, kan vi ikkje bruke kreftene på å formulere perfekte svar på spørsmål ingen stiller. Med andre ord må vi fyrst høyre godt etter, i vona om å kunne etablere kontakt, for så å gi vidare på ein meningsfylt måte den gáva vi sjølve har fått.

I Croft sitt bidrag i den nemnde artikkelsamlinga påpeikar han at heilt avgjerande for kyrkjelydane sitt framtidige liv og vitneneste er korleis ein vil tenkje om tilhøvet og samvirket mellom dei ulike tenestene, både dei ordinerte og dei uordinerte. Han er oppteken av at biskopen sitt leiarskap må tenkjast mykje meir pro-aktivt og misjonerande enn før, i tråd med fleire nyare anglikanske dokument om bispetenesta. Episkopé handlar ikkje berre om å føre tilsyn med og forvalte dei eksisterande ressursane og kyrkjelydane, men å dynamisk leite etter nye opningar for misjon og etablering av nye fellesskap. Tilsyn av slik karakter trengst ikkje berre på bispedømenivå, men i aller høgste grad også på prosti- og lokalkyrkjelydsnivået. Heilt grunnleggjande er forståinga

av at alle døypte kristne er kalla til disippelskap og teneste. Alt vi er og gjer, alle gåvene vi har fått gir vi til Gud i takksam respons for alt vi har motteke i Kristus. Den ordinerte tenesta har som si hovudoppgåve å utruste og istandsetje Guds folk til vitnetenesta. I ein viss forstand har også den lokale prestenenesta ein del i episkopé-funksjonen, hevdar Croft, og får tilslutning frå den nye Bjørgvin-bispen Halvor Nordhaug i ein fersk artikkel ("Kan presten erstattes?", HPT 2-2008). Han uttrykker undring over at ikkje fleire i det bispe-møteoppnemnde utvalet som i 2002 avga innstillinga "Lokalt pastoralt tilsyn", kunne stille seg bak forståinga av at også prestenenesta rommar eit tilsyn. I forlenginga av Croft si utlegging av det tredelte embete som eit

**biskopen sitt leiarskap
må tenkjast mykje
meir pro-aktivt og
misjonerande enn før**

dynamisk samspel mellom biskop, prest og diakon, og at kvart embete har i seg aspekt frå dei to andre, forsvarer Nordhaug å la presten føre tilsyn med lekfolk som gjer teneste etter fullmakt. Han hevdar at begge formene for teneste, både etter ordinasjon og etter fullmakt, er "rite vocatus" etter CA 14, og at vi treng begge for å kunne gi kyrkjelydane regelmessig tilgang til gudstenesta med Guds Ord og sakrament.

Både Croft og Nordhaug er etter at dei leverte frå seg sine manus, utnemnde til biskopar og får gode høve til å setje teoriane ut i praksis. Lykke til!

JAN OTTO MYRSETH
jom@ringerike.kirken.no

FRA BOKFRONTEN

Ingar Sletten Kolloen: Snåsamannen Kraften som helbreder Gyldendal 2008

Jeg fikk "Snåsamannen" til jul og har dermed noe til felles med over 50 000 andre nordmenn. Nysgjerrigheten ble vakt da jeg var innom Bokmessen på Lillestrøm tidligere i høst. På Gyldendals stand var det boksignering, og jeg la til min forbauselse merke til en lang kø med mennesker, alle med "Snåsamannen" under armen. Hva var dette for et fenomen? Siden har jeg lest en bokanmeldelse av Cato Schiøtz i Morgenbladet og skjønner at dette er noe som ikke bare fenger "folkedypet"; her har også den intellektuelle elite fått noe å undre seg over.

Ved lesing av boken på 225 sider ser man at forfatteren nettopp har ment å rette seg mot skeptikerne blant oss, og han stiller seg i utgangspunktet selv skeptisk til det som skjer rundt den såkalte "Snåsamannen." Underveis viser det seg dog at Kolloen har latt tvilen fare. Han får selv oppleve eksempler på hva denne mannen kan gjøre.

"Snåsamannen" er en beretning om trønderen Joralf Gjerstad, hans liv og virke. Kort fortalt er Joralf Gjerstad en mann vokst opp i enkle kår, men med en uvanlig åndelig ballast. Tidlig i barndommen oppdager han synske evner, og det tar litt tid før han skjønner at det ikke er vanlig å kunne "se" ting som er mistet, eller at folk kjenner seg bedre eller helt bra etter at han har tatt på dem. Gjennom ungdommen

kjemper han med motstridende følelser i forhold til evnene sine, men blir etter hvert overbevist om at det er riktig å ta dem i bruk. Han får bekreftelser blant annet fra sin lokale sokneprest om at evnene må være av det gode. Ved å kombinere den synske evnen med de varme hendene, blir han effektiv i å stille diagnose og behandle dem som søker ham, enten det er ved fysisk oppmøte i hans hjem i Snåsa, eller på telefon.

I boken mener Kolloen å kunne anslå at minst 50 000 enkeltpersoner har mottatt behandling av Joralf Gjerstad fra han var ung til i dag som 82-åring. Det eneste problemet er at Gjerstad har så få navn å komme med, og på s. 227 i boka er det satt inn en oppfordring til lesere som har opplevd Gjerstads evner, om å kontakte enten forfatteren eller NAFKAM, Nasjonalt forskningssenter innen komplementær og alternativ medisin ved Universitetet i Tromsø. For verken Joralf Gjerstad selv, forfatteren eller andre har noen god forklaring på hvordan mennesker kan bli friske eller bedre kun ved berøring av Gjerstads store hender.

Joralf Gjerstad har gjennom mange år vært klokker i Snåsa kirke. Han bekjenner sin kristne tro og ser det som et kall å bruke de evnene han har fått for å hjelpe andre. Når folk takker ham for det han har gjort, sier han bare: "Takk deg selv." Gjerstad mener at

kraften til helbredelse finnes i den enkelte. Og hos Gud.

Å lese boken går fort. Den er tettpakket av beretninger om helbredelser og andre merkelige fenomener som Gjerstad har opplevd. Kolloen har gjort et stort arbeid i å få så mange historier som mulig dokumentert gjennom intervju av navngitte personer og samtaler med leger som har behandlet de samme pasientene som Gjerstad. For mennesker med et åpent sinn i forhold til "overnaturlige" helbredelser, er dette rent oppbyggelig lesning, men etter et søk på nettet, ser jeg at skeptikerne selvsagt også har meldt seg på i meningsutvekslingen.

Det slår meg at fortellingene om Gjerstads

virke har flere likhetstrekk med helbredelsesberetningene i evangeliene, men likheten ligger nok også i dette at om hundre år vil folk se tilbake på beretningene om Joralf Gjerstad og tenke: "Det er nok bare overdrivelser alt sammen. Folk på den tiden var jo så overtroiske."

Uansett hvordan man velger å stille seg til dette fenomenet, er dette en spennende bok med beretninger mange vil bli overbevist av, og når jeg anbefaler særlig prester og kirkens folk å lese den, er det fordi dette er en bok som mange av dem vi møter i vårt virke, vil ha lest og ha meninger om.

Astrid Sætrang Morvik

Ted Olsen:

Kristendommen og kelterne

Luther forlag 2008 i serien "Luther historie"

Oversatt av Vidar Kristensen

Kelterne og keltisk kultur og spiritualitet har i senere år vært gjenstand for stor oppmerksomhet, ikke minst fra tilhengere av den såkalte nyreligiøsitet, som hevder å finne tilbake til den vestlige kulturs opprinnelige spiritualitet nettopp hos kelterne. Problemet er bare at vi vet veldig lite om den førkristne, keltiske kultur og spiritualitet. Til tross for at de keltiske folkeslagene i førkristen tid var kjent for sin lærdom og kunnskapsrikdom, etterlot de seg knapt noen skriftlige vitnesbyrd. Lenge tillot de ikke at språket deres ble gjort til skriftspråk, av frykt for at fienden skulle få del i deres kunnskap. Det vi vet om kelterne i førkristen tid, har vi derfor hovedsaklig fra deres fiender som også har gitt dem navnet "keltere". Det er et gresk ord som betyr fremmed eller bortgjemt - det siste antakelig i betydningen av at de kom fra ukjente trakter, utenfor den hellenistisk-romerske kulturkretsen.

Når vi kommer over til kristen tid, har historikerne heldigvis mer å bygge på. Særlig det irske munke- og klostervesenet har etterlatt seg et fyldig, skriftlig materiale, og noen av de få litterære tekstene fra førkristen tid er blitt bevart nettopp takket være munkene som ønsket å bevare sitt folks litterære hukommelse.

Nettopp fordi kildematerialet fra førkristen tid er så spinkelt og så farget av fiendtlige forvrengninger, er det desto mer prisverdig at kirkehistorikeren Ted Olsen, nettredaktør for det amerikanske tidsskriftet *Christianity Today* og tidligere assisterende redaktør for magasinet *Christian History*, har tatt jobben med å utgi et skriftlig resultat av sin mangeårige interesse for og forskning i keltisk historie.

Olsen har tydelig benyttet det man innen teologien vil kalle en historisk-kritisk tilnærming til de kildene som foreligger, og har med

dette klart å trenge bak svært mange av overdrivelsene og mytene om denne folkegruppen som en gang dominerte størsteparten av Europa samt deler av Lilleasia (De nytestamentlige galatere var, ifølge mange forskere, en keltisk folkegruppe, nært beslektet med gallerne.). Han punkterer også store deler av det historiske grunnlaget for nyreligiøsitetens påståtte keltiske spiritualitet og avslører at nyreligiøsiteten her bygger på myter og fantasier. I det hele tatt avviser Olsen at man kan snakke om én keltisk kultur og trekker i tvil at de keltiske stammene noensinne så på seg selv som representanter for ett samlet folk.

Olsen skriver gnistrende godt og har levert en fengende perle av en bok, spekket med historiske fakta, så langt det er mulig å fastslå disse. Dette er ingen bok å ta med seg for å lese på t-banen. Du risikerer å bli så oppslukt av boken at du glemmer å gå av i tide. Det skjedde to ganger med denne anmelderen, og jeg kom meg flere ganger av i siste øyeblikk med boka i ene hånden og ryggsekken i andre. Ikke minst innføringen i den tidlige keltiske kirkehistorien grep undertegnede. Selv når alle mytiske og legendariske trekk skrelles bort fra de gamle helgenberetningene, sitter vi igjen med en opplevelse av en åndskraft som maktet å forandre hele samfunn i løpet av, i historisk

perspektiv, kort tid. Undertegnede kan ikke fri seg for å tenke at vi kunne trenge en slik åndskraft i den brytningstiden vi selv lever i.

Olsen dokumenterer også at den tidlige keltiske, og spesielt den irske, kirke hadde nære forbindelser med den østlige del av kristenheten. Lenge fulgte de keltiske kirkene, med den irske og den britiske i spissen, en kirkeårskalender som hadde mer felles med den østlige enn med den vestlige, og munkevesenet hadde flere felles kjennetegn med det gamle egyptiske og orientalske enn med det benediktinske klostervesenet som kom til å bli det dominerende i Vest-Europa.

Vidar Kristensen har klart å gi den norske utgaven en språkdrakt som tar vare på dynamikken i Olsens tekst. Det fortjener han all honnør for. Likevel er den norske utgaven dessverre ikke uten skjønnhetsfeil. Det virker bl.a. slurvete når hele tre av kapitlene har overskrift på engelsk ("Chapter" i stedet for "Kapittel"). Dette burde vært rettet i korrekturen. Dette forandrer imidlertid ikke det faktum at Luther forlag har gjort en meget lesverdig bok tilgjengelig for norske lesere, og både lærd og leg har mye å hente av Ted Olsens bok. Den er herved anbefalt på det varmeste.

*Eyolf Berg
Prest*

Teologisk etikk: hvordan og hvorfor

Lars Østnor:

Etisk tenkning.

Hvordan drøfte og grunnngi i teologisk etikk.

Trondheim: Tapir, 2007.

Professor Lars Østnor er en av våre fremste teologiske etikere, ikke minst takket være sitt arbeid med å avklare grunnlaget for etikken i en pluralistisk tidsalder. Hvordan - og hvorfor - en etikk som henter argumenter eller motivasjon fra kristen tro, skal ha normativ kraft i vår tid, er en problemstilling som professor Østnor har arbeidet med i årevis. Denne boken fremstår således som en frukt av grundig refleksjon.

Boken tar utgangspunkt i følgende konkrete spørsmål: Hvordan kan vi på sakssvarende vis grunnngi standpunkter innen spesifikt *teologisk* etikk? Med sakssvarende menes både at vi må ta tilstrekkelig hensyn til de saksforholdene som faktisk diskuteres (dvs. at vi tar dem på alvor og ikke bare presser en teori eller doktrine ned over dem), og at vi går frem på en faglig forsvarlig måte. Hva angår den faglige forsvarligheten, er det tydelig at forfatteren ønsker å leve opp til høye krav så vel i etikkfaget, filosofisk forstått (dvs. moralfilosofien), som i teologien. Med andre ord legges listen høyt. Og for å holde oss til idrettsterminologien: Forfatteren river ikke.

Det er imidlertid blitt en tung bok, med både negativt og positivt fortegn, der det positive heldigvis veier tyngst. Boken er tung å komme igjennom, ikke minst for studenten som skal bruke den som lærebok. Den har ingen stikkord i marginen, ingen tegninger eller bilder til å bryte opp stoffet, dessverre intet stikkords-

register (verken for navn eller temaer) og en del lange, ganske kompakte avsnitt.

Boken er tung også i ordets beste betydning: Den representerer en grundig gjennomtenkning av det teologiske grunnlaget for etikken - allment og kristelig - og det er mye å lære for enhver som er opptatt av etikk. Den starter med en gjennomgang av en del utvalgte tenkere fra nyere protestantisk etikk: først og fremst Heinz Eduard Tödt, Martin Honecker, Ivar Asheim og Göran Bexell, men også en del andre, ikke minst fra den norske teologien. Disse tenkerne er forskjellige nok seg imellom, særlig hva angår grensegangen mellom åpenbaringsens og fornuftens autoritet innen en kristen eller kristelig inspirert etikk, til at sammenligningen er genuint interessant. Forfatteren behandler dem hver for seg på grundig og sympatisk vis, men hans viktigste anliggende er likevel å bruke det utgangspunktet som disse tenkerne utgjør, til å utvikle sin egen gjennomtenkning av teologisk-etisk begrunnelse og drøfting. Slik ender boken med Østnors eget forslag til en modell for drøfting i teologisk etikk, samt et oppsummeringskapittel som på forbillig vis minner leseren om alle bokens hovedelementer.

Østnor konkluderer med en modell som insisterer på Bibelens grunnleggende og primære plass i en teologisk etikk, gitt Skriftens autoritet for enhver kristen. (På dette viktige punkt legger Østnor seg nærmest Asheim av

de etikerne han har behandlet i bokens første to deler.) Samtidig påviser Østnor hvordan en slik teologisk etikk kan være relevant i samfunnsdebatten, og han fremholder at den bør være i konstant dialog med samfunnet rundt seg og med andre religioner og livssyn. Slik fremstår Østnors modell som pragmatisk og åpen for dialog, samtidig som den har et klart og prinsipielt *teologisk* grunnlag.

De viktigste spørsmålene som kan og må stilles til en slik posisjon, er de følgende:

- I hvor stor grad er det konflikt mellom en slik etikk og en etikk som baserer seg på menneskelige intuisjoner, sedvane eller fornuft? I den grad det er forskjeller, har den teologiske etikken et særskilt og viktig bidrag å gi? Og er dette i så fall et bidrag av relevans også for dem som ikke regner seg som kristne?
- I hvor stor grad lar Bibelen seg faktisk bruke som etisk norm, gitt at dens bøker er skrevet på høyst forskjellige tidspunkter innenfor forskjellige kontekster, og dessuten som samlet verk er skrevet for 2000 år og lengre siden?

Østnor er ikke i tvil om den kristne etikkens særpreg, bidrag og relevans, og han argumenterer godt for disse. Han viser også hvordan det kristne tros livet har genuint etiske aspekter ved seg som gjør at en *kristen* (og dermed, faglig sett, en teologisk) etikk er nettopp det som trengs.

Denne anmelder skulle imidlertid gjerne ha sett en grundigere diskusjon av forholdet mellom Bibelen som inspirasjonskilde og Bibelen som spesifikk normgiver på konkrete områder. Dette er en skillelinje Østnor berører, men den spenningen som kan oppstå når Bibelens generelle etiske holdning(er) synes å komme i konflikt med konkrete normer, er i liten grad tematisert. Mange brennende etiske diskusjoner blant kristne i dag finner jo sted innenfor nettopp denne spenningen.

I det hele tatt er det påfallende at forfatteren i liten grad gjennomfører konkrete diskusjoner av klassiske (og samtidig brennbare) spørsmål som militærtjeneste, dødsstraff og samlivsetikk (herunder homofili) - selv om han er innom skilsmisse og underveis nevner flere andre problemstillinger. Dette er jo spørsmål som kunne ha anskueliggjort at også en så

gjennomtenkt og systematisk modell som Østnors kan avføde forskjellige konklusjoner hos mennesker som tar de bibelske skrifterne på alvor.

Dette leder oss til spørsmålet om Bibelens tidsavhengighet. Forholdet mellom Bibelens tekster - det faktum at de er skrevet til forskjellige tider, og dessuten spenningen mellom Det gamle og Det nye testamente - er godt behandlet av Østnor, på en måte som forståelig og samtidig nyansert får frem spenninger og komplementaritet mellom Bibelens tekster. Spørsmålet om konsekvensene av avstanden fra den tiden da Bibelen ble skrevet til i dag, er denne anmelder noe mindre fornøyd med. Skillet mellom tidsavhengige og generelle normer i Bibelen er riktignok godt behandlet. Men hva med spørsmål som Bibelens forfattere ikke tematiserte (ofte fordi de av forskjellige og ofte naturlige grunner ikke fantes), men som er blitt av dyp relevans for kristne mennesker i senere tider? Tenk bare på slaveri, kolonisering, militære intervensjoner, kvinners medbestemmelse i samfunnet, rasisme, atomvåpen, massemedier, miljøvern - noen vil vel driste seg til å føye til: homofili og homofil legning. Hvordan kan og bør en spesifikt kristen etikk møte disse spørsmålene? Boken er slett ikke uten prinsipielle svar på dette, med hovedvekt på fellesskap, forsakelse og fornyelse som særtrekk ved en bibelsk fundert kristen etikk. Og bokens innledning åpnet faktisk med en liste over "brennbare problemer" av moderne dato. Men når det gjelder konkrete drøftinger, finner vi lite. Østnors modell for drøfting innenfor teologisk etikk forblir dermed som en flott kommode, med rike muligheter for å rydde i stoffet og finne gode inndelinger. Men fylingen av - og ryddingen i - kommoden må vi stå for selv. Antakelig er det bevisst fra forfatterens side at han har gjort det slik. Kanskje er det også klokt, men noe mer kjøtt på benet hadde nok vært av det gode.

Språket er i all hovedsak godt, men lider etter denne anmelders oppfatning under noen stilbrudd: jevnt over skriver nemlig forfatteren et standard østnorsk, endog et ganske konservativt sådant, men innimellom dukker det opp tilsynelatende umotiverte a-ender på en del substantiver. Hadde sistnevnte stil vært gjennomført, ville det ha vært noe annet, og

det er helt greit at man også i akademiske publikasjoner bruker en språknorm som ligger nær ens eget talte språk. Men stilbrudd - som man (etter denne anmelders mening) finner i denne boken - bør man unngå. Dette er imidlertid en ørliten detalj som ikke skal forstyrre hovedinntrykket av en solid og gjennomarbeidet bok.

Dette er altså en tung bok, på godt og vondt - mest på godt. Det lønner seg å holde ut

gjennom de første kapitlenes skjematisk, grundige og litt tørre gjennomgang. Da kommer man til forfatterens egen drøfting, som utgjør et solid og levende bidrag til teologisk etikk spesielt og etikken generelt.

*Henrik Syse
Filosof, seniorforsker ved Institutt for
fredsforskning (PRIO)*

Nyhet fra Luther Forlag

Jan Ranterud

HVA I ALL VERDEN?

Mange spørsmål til de bibelske skapelsesberetningene, noen mulige og umulige svar, og enda flere spørsmål

En tankevekkende og lærerik gjennomgang av bibelens skapelsesfortellinger, der humoren aldri er langt unna! Forfatteren stiller blant annet følgende spørsmål:

- Hvorfor ble dette skrevet?
- Er det sant?
- Går det an å tro at verden ble til i løpet av en uke for ca. seks tusen år siden?
- Hvorfor kommer lyset og døgnet før solen?
- Hvordan kunne det være gress og planter før solen skinte?
- Hvorfor er skapelsen beskrevet så forskjellig i første og andre kapittel?
- Hvor lenge var Adam og Eva i Edens hage?
- Hvem var egentlig slangen?
- Hvorfor døde ikke Adam og Eva den dagen Gud hadde sagt de skulle dø?

Kr 148,-

SØNDAGSTEKSTEN

Thomas Berbom, Lise Horn, Frode Granerud og Silje Sørebø

Askeonsdag

25. februar 2009

Prekenekst Matt 6, 16-18

Hvem satte keiserkronen på Napoleons hode? Han gjorde det selv! Ingen var verdige til å utføre denne handling. Ingen skulle kunne sette seg over keiseren. Keiseren var seg selv nok. Vi kan riste oppgitte på hodet av Napoleons påfunn, men ser fremdeles i vår egen tid spor av liknende selvgodhet og "keiserlig oppførsel". På terskelen til fastetiden får vi høre om Jesus som refser fariseere som benytter fasten til selvgodhet. Han refser dem som gikk gjennom gatene bevisst ustelt og ugredd, som hvitkalket ansiktene for å understreke blekheten. Han refser dem som sier "Se på meg da, så flink og fin og god jeg er når jeg gjør disse gjerningene!". Samtidig kommer vi på askeonsdag på sporet av den sanne faste og hva fastens mål og mening er.

Askeonsdag markerer inngangen til fastetiden. Bak oss ligger fastelavnssøndag med boller og karneval. Vi har tatt farvel med "kjøttet". Festen er over - fasten tar til. Det er tiden da man skulle avstå fra mat og vie seg til bønn og forberedelse til påskehøytiden. "Se vi går opp til Jerusalem" synges trolig som fastesalme i mange menigheter. Ellers kan vi gjerne synges "Din rikssak Jesus være skal" på askeonsdag.

Askeonsdag har lange tradisjoner. Vi ser spor helt tilbake til 450 e.Kr. og den bibelske forankring har dagen i Bibelens ord om "å kle seg i sekk og aske" (Matt. 11,21). Tradisjonelt symboliserer aske boten, men gir også rom for tolkninger om oppstandelsens håp som kristenlivet gir. Faste finner vi i de fleste religioner og i de fleste kulturer. Også som eldgammel medisinsk bruk, finner vi fasten som renselse og helsebringende gjerning. Som religiøst motiv vil faste bety både renselse, egenkontroll, men ikke minst et middel for å oppdage Guds vilje.

På askeonsdag kan det være spennende med en temapreken om begrepet "faste". Det er mange tekster å øse av i tillegg til dagens tekst. Kort kan nevnes 2. Sam 12,16-23. Esra 4,16. Matt 17,21 eller Apg. 13 og 14.

Tjen Herren med glede

Helt til våre dager er faste en vesentlig del av det religiøse livet i Østen. Muslimene holder omhyggelig fasten i Ramadan. Fra soloppgang - "fra det er lyst nok til å skille en hvit tråd fra en svart" - og til solnedgang. Å bade, å drikke, å røyke, å bruke parfyme, å spise og enhver unødvendig nytelse er forbudt. De jødiske fasteskikkene var nøyaktig de samme. For jødene på Jesu tid var det bare en obligatorisk faste, fasten på den store forsoningsdagen (3. Mos. 16,29-31 og 23,27-32). Men selv om det

bare var den ene obligatoriske, altomfattende fasten, gjorde jødene mye bruk av privat faste. Det var faste i forbindelse med sorg, for å sone en synd, en nasjonal botshandling, en forberedelse for en åpenbaring eller som en inntrengende bønn.

Hvor høye idealene for fasten enn kunne være, så innebar praksisen visse farer. Den store faren var at en person kunne faste som et tegn på overlegen fromhet, at hans faste kunne bli en bevisst demonstrasjon ikke for Gud, men for mennesker, av hvor hengiven og vel-disiplinert person han var. Det var nettopp dette Jesus fordømte. Han fordømte faste når det ble brukt som en brautende fromhetsoppvisning. Når fastens sikte ikke ble annet enn å heve seg over andre. Den som gjør fromhetsøvelser for å bli sett og beundret av andre, dyrker kun seg selv. De fastende sto i fare for å miste fastens dybeste hensikt. Jesus går i rette med denne bønne-, allmisse- og fastetradisjon. I stedet fremholder han den kristne diakoni.

Vår korte tekst på askeonsdag har dette som mål: Faste er et middel til å komme nærmere Gud og tjene Herren med glede!

Det bryr ikke meg!

Selv om Jesus fordømte den gale måten å faste på, forutsetter ordene hans at det finnes en klok faste, som han forventet at den kristne skulle ta del i. Dette er det et fåtall som reflekterer over i vår tid.

"Når dere faster..." Slik innleder Jesus dagens tekst og tar det for gitt at det fastes. Likevel er det sjelden at fasten hører med til troens liv her hos oss i vår tid. Advarende ord mot tom faste lyder fremmed i våre ører. Jesus talte til jøder som var vant til fasten, og som tok GTs fasteforskrifter på alvor. I vår tid vil et betimelig spørsmål være: Bryr dette meg?

Fastetid kan for mange være en tid for å ta en real pause fra gode ting. For faste er ikke ensbetydende med forsakelse. Å forsake noe er å si nei til noe en vet er skadelig, men som likevel kan virke fristende. Faste derimot er å avstå fra noe som på mange måter kan være helt greit, for å vende blikket mot noe som er enda viktigere. Faste handler om å sette det viktigste først. Faste er både bønn, stillhet, ettertenksomhet og meditasjon. Fasten er å løsne det som binder oss fast i tomme ting og tomme

tanker. For den kristne kirke er det viktigste med fastetiden å ha fokus på Jesus og hans gjerninger.

På sporet av det faste

Ved nyttårsskiftet leste jeg en reportasje der et knippe kjente personer fikk spørsmål om hva de ville ha vektlagt i en nyttårstale. Samtlige ville valgt å tale om finanskrisen, om de vanskelige økonomiske tidene vi står overfor i vårt land. Ja, det viktig å sette ord på frustrasjon i krisetider, og det er viktig at vi står sammen i en vanskelig tid. Men på samme tid var det et tankekors at ingen løftet blikket. Ingen så ut over vår lille del av verden. Ingen hadde øye for verdens lidende. Ingen ville tale de virkelig fattiges sak, og ord fra Per Gynt lød i det fjerne.

Der ute under det skinnende hvelv

Der heter det: mann vær deg selv

Men her inne hos oss i trollenes flokk

Der heter det troll, vær deg selv NOK.

Henrik Ibsen, Per Gynt

Faste kan for mange være å komme på sporet av det faste. Komme nærmere Han som er evig uforanderlig, han som "åpner mine øyne, så jeg kan se hvor rik jeg er!" Dette gjør fasten til et diakonalt prosjekt. Igjen og igjen. Kanskje sparkes Kirkens Nødhjelps fasteaksjon i gang i din menighet denne dagen. Fasteaksjonen har i år tema "SOS fra sør" og handler om at de som har minst, rammes mest.

Fastens mål er å hjelpe oss å få øye på Gud og forstå hans vilje. Derfor skal og må faste alltid ha en diakonal profil, der det å være seg selv nok glir bort, og omsorgsaspaket trer frem.

"Slik er fasten jeg vil ha: at du løslater dem som med urett er lenket, sprenger båndene i åket og setter de undertrykte fri, ja, bryter hvert åk i stykker, at du deler ditt brød med dem som sulter, og lar hjemløse stakkarer komme i hus, at du sørger for klær når du ser en naken, og ikke svikter dine egne. Da skal ditt lys bryte frem som når dagen gryr!" (Jes. 58).

THOMAS BERBOM
Sokneprest i Jar menighet

i. søndag i faste

1. mars 2009

Matt 4,1-11

Lesetekster

1 Mos 2,8-9 og 3,1-19

Hebr 4,14-16

Til dagen

Fastetiden er påskens forberedelsestid. Fasten som varer i 40 dager, har røtter tilbake til Rom rundt ca år 450. Antall fastedager har bibelske forbilder: Israels 40 år i ørkenen, Mose 40 dager på Sinai-fjellet før han mottok pakts-tavlene, og Jesu faste i 40 dager i ørkenen, som avsluttes med denne dagens prekentekst om Jesus som blir fristet av djevelen.

Fastens dominerende motiv er den kristnes kamp, og denne dagen er det spesielt kampen mot fristelsene som er i fokus. Det er Jesus som blir fristet, og vår kamp består i å møte fristelsene på samme måte som ham, som Martin Luther skriver i sin mektige salme: *Et Guds ord kan ham (djevelen) binde.*

I forkant av Jesu faste i ørkenen var han blitt døpt av Johannes i Jordan-elven, og det ble åpenbart hvem han var: *Dette er min Sønn, den elskede, som jeg har behag i.* Deretter ble han ført ut i ørkenen for å bli fristet, så å si for å se om han levde opp til åpenbaringen om hvem han var.

Noe av den samme bevegelsen finner vi i kirkeåret. Vi har fått ta del i den samme åpenbaringen gjennom åpenbaringstiden. Jesus er Guds sønn, verdens frelser. Deretter går vi inn i fastetiden, i kampen mot Fristeren og fristelsene.

I boken "Jesus fra Nasaret" av pave Benedikt XVI omhandler det tredje kapittelet Jesu fristelser. Jeg har brukt deler av dette som bakgrunn for det jeg skriver, og kan anbefale dette kapittelet til gjennomlesning for interesserte som skal preke denne dagen.

Ingen kunnskap om det onde

Det var godt i begynnelsen

Herren hadde skapt himmelen og jorden, mennesker og alt liv, og så på det hele med glede. Mennesket hadde alt, men manglet allikevel én ting.

Det var ett tre i hagen de ikke skulle spise av, og det var kunnskapens tre. Fruktene på dette

treet ville gi kunnskap om godt og ond, dersom man tok av det og spiste.

Mennesket manglet i utgangspunktet kunnskap om det onde!

Adam og Eva lot seg friste, og spiste av treet, og ervervet dermed kunnskap om både godt og ond. Det skulle de ikke ha gjort. Livet var langt bedre å leve den gang vi bare kjente til det gode.

Fristeren beseiret Adam. Nå skulle Guds egen sønn møte den samme, for å se om han motstod de listige angrepene.

Er du Guds sønn, så... bevis det!

Djevelen angriper i en spottende tone ved å prøve få Jesus til å gi bevis for hvem han er. Kravet om bevis møter Jesus resten av livet. Folk syns ikke det var tydelig hvem han var. Gi bevis, så skal vi tro!

Og til sist hører vi det igjen, også denne gangen i en spottende tone, da han hang på korset: *Frels nå deg selv, hvis du er Guds Sønn, og stig ned av korset!*

Er du Guds Sønn, så si at disse steinene skal bli til brød!

Jesus hadde fastet i 40 dager, han hadde tynt kroppen maksimalt, og han var sulten. Sult kan drive mennesker til vanvidd. Snakk om å bli angrepet på sitt svakeste punkt!

Men det virkelige livet har vi ikke gjennom å spise brød. Jesus siterer fra Skriften: *Mennesket lever ikke bare av brød, men av hvert ord som kommer fra Guds munn.* Og allerede her ser vi hva som er mest effektivt i kampen mot Fristeren - Guds ord. Det målbinder Fristeren og gir motstandskraft mot fristelsene.

Æresdoktor i teologi

Men djevelen har også gjort hjemmeleksa si. Han er blitt kalt æresdoktor i teologi. Han framstår som skriftkyndig, og siterer ordrett fra Salme 91.

Saken er at djevelen vil ha Jesus til å kaste seg ut for tempelets murer. Han visste hvem Jesus var, og at Gud ville redde ham. Men Jesus svarer med å henvise til 5. Mosebok. Folket holdt på å forgå av tørst i ørkenen, og de satt Moses, og dermed også Gud på prøve, ved å si "Er Herren i blant oss eller ikke".

Du skal ikke sette Herren din Gud på prøve. Jesus visste at Salme 91 ikke var ment slik djevelen prøvde å anvende den, ved å sette Gud

på prøve. Jesus fulgte lydige Guds vilje, og i korsfestelsen og fornedrelsen ble han tatt i mot av Guds engler. Det er noe helt annet enn å prøve Gud.

Meg er gitt all makt i himmel og på jord.

Messias ble sendt for å få all makt i himmel og på jord. Og når djevelen frister med *alle verdens riker og deres herlighet*, har han i og for seg rett i at alt dette tilhørte Jesus. Men det kommer for tidlig! Han skal ikke regjere på den bakgrunnen. Jesus har all makt i himmel og på jord i kraft av sin død og oppstandelse. Jesu rike er annerledes enn det djevelen frister med, nemlig kongeriker i jordisk forstand. Jesu rike er ikke, og kan aldri bli, identisk med noen politisk størrelse.

Om Jesus hadde tatt imot denne makten som ble tilbudt ham, ville han stått i takknemlighetsgjeld til djevelen. *Men Herren din Gud skal du tilbe, og bare ham skal du tjene. Da forlot djevelen ham, og engler kom og tjente ham.*

Fristeren beseiret Adam.

Jesus beseiret Fristeren!

Jesus stod imot Fristeren

Det kan være fristende å snakke om fristelser generelt. De vi møter i dagliglivet, og de av mer alvorlig art. Moralene blir da: Stå imot, ved Guds ord, med Jesus som det beste eksempel!

Men det er ikke først og fremst vårt eget strev med fristelser det handler om denne dagen. Prekenteeksten og lesetekstene peker på Han som stod imot alle fristelser, og dermed brøt menneskets forbannelse fra Adam av. Han er den som levde et rent liv, han er den som møtte døden som et rettferdig menneske, han er den hvis død dermed var og er et fullgodt offer.

Jesus har seiret i kampen mot Satan. Hva betyr det for oss?

Det betyr at vi har vissheten om hvem som er den sterkeste. Det betyr at vi kan stole på Jesu frelsesverk. Det betyr også at vi har en øversteprest som har medlidenhet med oss i vår svakhet, for han er prøvet på samme måte som oss.

Salmer

Martin Luthers majestetiske "Vår Gud Han er så fast en borg" (295) er nærmest å regne som en selvfølge denne dagen. I tillegg vil jeg an-

befale "Du er Guds sønn den sterke" (113) som salme etter prekenen. Det kan også være fint å innlede fasten med salmen "Se, vi går opp til Jerusalem" (128), eller ved familiegudstjeneste kan "Se, nå kommer Jesus" (016) brukes. Litaniet (951) brukes som forbønn.

Avslutningsvis kan det være fint å bruke "Mektigste Kriste, menighetens Herre" (528). Salmen fanger opp vår kamp mot fienden, og gjør den til Jesu kamp mot Den onde. Mot slutten løfter den blikket framover og ser Jesus som himmelens og jordens Herre.

LISE HORN
Kapellan i Stokke

Det teologiske Menighetsfakultet utlyser:

Menighetsutvikling i folkekirken – 20 stp

Kurset ønsker å gi en innføring i premisser og metoder for menighetsutvikling i en norsk folkekirkelig kontekst, samt dyktiggjøre kursdeltakerne til å legge til rette for menighetsutviklende prosesser. Kurset vil trekke veksler på erfaringer og materiale fra norske lokalmenigheter så vel som fra utenlandske kirker. Kurset går over tre semestre (oppstart høst 09). En av samlingene er lagt til Stellenbosch, Sør-Afrika. Faglig ansvarlig er professor Harald Hegstad.

Økonomi

Kurset koster 21.200 kr per pers.

Søknadsfrist: 15 mars

Mer informasjon: Kontakt rådgiver Hallvard Olavson Mosdøl (mob 91706751) e-post: hallvard.o.mosdol@mf.no. Se også www.mf.no

I samarbeid med Det teologiske Menighetsfakultet inviterer Institutt for Sjelesorg ved Modum Bad og St. Lukas-stiftelsen i Sverige til:

Sjelesorg krysser grenser (20 stp)

Kurset vektlegger tverrfaglighet og erfaringer på tvers av landegrensene. En ønsker å gi deltakerne mulighet til å utvikle sin identitet som sjelesørgere gjennom økt kunnskap, ferdighetstrening, personlig bearbeiding og åndelig fordypning. Utdanningen er beregnet på prester, diakoner og kateketer, og legger inngående vekt på arbeid med sjelesørgerisk materiale fra tjenesten i form av case-studier. Pensumlitteraturen er variert; teologisk, sjelesorgfaglig og skjønnlitterært. Kursledere er Arne Tord Sveinall, Berit Okkenhaug og Bengt Thurffjell.

Økonomi

Kurset koster 30 000,- per person.

Søknadsfrist: 15. mars

For mer informasjon: kontakt Berit Okkenhaug, tlf 32 74 98 30, e-post sjelesorg@modum-bad.no, se også www.mf.no

Det teologiske Menighetsfakultet utlyser i samarbeid med Norges Musikkhøyskole:

Gudstjenestereform i praksis – 20 stp

Den kommende gudstjenestereformen skal ledsages av kurs på menighetsplan. For å gjennomføre disse er det planlagt å etablere tverrfaglige ressursgrupper bestående av en prest og en kirkemusiker i hvert prosti. Kurset vil utdanne framtidige ressursteam, og har plass til 80 deltakere. Kurset er anbefalt av Kirkerådet. Faglige ansvarlige for kurset er universitetslektor Geir Hansen (MF) og professor Harald Herresthal (NMH)

Kurset går over fire semestre, og består av to emner:

- Delemne A (H09/V10) skal gi prester og kirkemusikere faglig bakgrunn for en kritisk/konstruktiv vurdering av den aktuelle gudstjenestereformen.
- Delemne B (H10/V11) er et metodekurs som skal hjelpe de tverrfaglige ressursgruppene til å utvikle en god og prostibasert implementeringspedagogikk, med basis i god kjennskap til innholdet i høringsdokumentene.

Økonomi:

Kurset koster 16000 kr per pers.

Søknadsfrist 15. mars 2009

Det er prosti i samarbeid med de lokale kirkevergene som er ansvarlig for å rekruttere kursdeltakere. For mer informasjon: Kontakt rådgiver Hallvard Olavson Mosdøl (mob 91706751), e-post: hallvard.o.mosdol@mf.no. Se også www.mf.no

Det teologiske Menighetsfakultet arrangerer i samarbeid med godkjente kurssteder:

Pastoralklinisk utdanning (PKU) 11 uker V2010

avholdes på Lovisenberg Diakonale Sykehus.

PKU med utvidet tidsramme H2009 /V2010

avholdes på Institutt for Sjelesorg, Modum Bad.

PKU er sjelesorgfaglig prosesslæring via praksis, refleksjon, teoretisk studium og veiledning. En vesentlig del av utdanningen er utøvende (klinisk) tjeneste. Utdanningen retter seg spesielt mot prester og diakoner, men også andre kirkelige medarbeidere kan søke.

Økonomi:

Kursavgift 18000 kr

Søknadsfrist 15. mars 2009

For mer info, kontakt Bergljot Hauglid (Lovisenberg), e-post bergljot.hauglid@lds.no eller Gunnar Fargerli (Modum) gunnar.fagerli@sjelesorg.no. Se også www.mf.no og www.prest.no

2. søndag i faste

8. mars 2009

Prekentekest: Matteus 15, 21-28

Lesetekster: 1. Mosebok 32,24-30 og

2. Korinterbrev 6,1-10

Til dagen og kirkeårstiden

Med 2. søndag er vi godt i gang med fastetiden, de 40 dagene fra askeonsdag til påskedag, minus søndagene. Fastetiden kan ikke sies å være en periode som står sterkt i den norske bevisstheten, ironisk nok begynner fasten som regel på det tidspunktet da butikkene tar inn påskemarsipanen. Derfor bør kirken legge vekt på å markere fastetiden som en kirkeårstid med et særlig preg og frimodig oppfordre menigheten til å bruke fastetiden som en åndelig ressurs.

Fastetiden har som hensikt å være en periode der man legger noen ting i livet til side for på den måten å rydde større plass til Gud. Det handler altså ikke om avholdenhet for avholdenhetens egen skyld, men om å åpne seg opp for det Gud har å gi oss. Man kan avstå fra en eller annen del av hverdagens komfort, for eksempel kaffe, alkohol, fjernsyn, radio, kjøtt eller noe annet. Til gjengjeld kan man bruke mer tid på Bibel, bønn, gudstjenesteliv, prioritere å gå til nattverd og skriftemål, eller gi et pengebeløp til arbeidet i Guds rike. I fjor laget jeg en liste med tips til hvordan man kan markere fastetiden i hverdagen, og delte den ut til menigheten med oppfordring til å velge ut 1-3 punkt for å markere fastetiden spesielt. Det var et tiltak som ble godt tatt imot, og idéen er hermed gitt videre.

2. søndag i faste har fra gammelt det latinske navnet *remisicere* (husk på), etter salme 25,6: "Kom i hu din barmhjertighet og dine velgjerninger, Herre; for de er fra evighet." Denne salmen var etter tradisjonen inngangssalme denne søndagen. Tore Kopperud gir søndagen overskriften *påkallelens søndag*, og tekstene handler om den vedvarende, kjempende bønnen til Gud.

Til preteksten

I denne fortellingen beveger Jesus seg utenfor det området han vanligvis holdt seg til. Han forlater de jødiske områdene og kommer til Fønikia, der befolkningen var hedninger.

Kvinnen som ber ham om hjelp, hører til dette folket, selv om hun tiltaler Jesus som Davids sønn - noe som tyder på et kjennskap til og en åpenhet for jødernes messiasforventning. Likevel blir bønnen hennes avvist; hun hører ikke til det folket Jesus er sendt til.

Skillet mellom jøder og hedninger blir opphevet etter Jesu oppstandelse; da gir han disiplene i oppdrag å gjøre alle folkeslag til disipler (Matteus 28,19). Enn så lenge er det jødene som er Jesu målgruppe; se også Matteus 10,5-6. Likevel har Jesus tidligere i evangeliefortellingen helbredet tjenestegutten til en romersk offiser (8,5-13), og vi får ikke noen tydelig forklaring på hvorfor Jesus behandler denne kanaaneiske kvinnen annerledes. Det er i det hele tatt uventet at Jesus svarer som han gjør; regelen er at Jesus alltid helbreder dem som ber ham om det.

Jesu respons er hard. Først svarer han ikke i det hele tatt; så gir han et svar som impliserer at kvinnen blir kalt hund. Kvinnen protesterer ikke; hun aksepterer Jesu svar og erkjenner at hun ikke er i hans primære målgruppe. Tross det er hun frimodig nok til å spørre en gang til, om ikke hun likevel kan få en smule fra jødernes bord. Jesus imponeres av svaret hennes, og endelig gir han henne det hun ber om.

Hvordan skal vi forklare Jesu motvillighet til å besvare kvinnens bønn? Teksten forklarer det som nevnt med kvinnens etniske tilhørighet, men da har vi en inkonsekvens sammenlignet med offiseren i kapittel 8. For min del oppfatter jeg det slik at Jesus stiller kvinnen på prøve, for å gi henne en mulighet til å ta troen sin i bruk. Han gir henne også anerkjennelse for hennes store tro.

Som pretekst tar denne teksten opp en erfaring trolig alle kristne deler: Bønnesvaret som ikke kom. Hvem av oss har ikke opplevd å be trofast og utholdende for en sak som vi er sikre på at er etter Guds vilje, men likevel ikke fått svaret vi ønsket oss? Det er lett nok å gi teoretiske svar på spørsmålene rundt ubesvarte bønner. Vi kjenner ikke hele Guds plan; Gud hadde en god hensikt med å ikke besvare bønnen; Gud griper ikke inn overfor menneskets frie vilje; Gud vil lære oss tålmodighet. Når vi preker over dette temaet, er det imidlertid viktig å ikke løpe for fort til svarene, men

å våge å gå inn i det vanskelige spørsmålet. Teoretiske svar er sjelden særlig til hjelp for mennesker som opplever en krise de må kjempe med. Da handler ikke situasjonen om teoretiske spørsmål, men om en personlig og åndelig nød. Som forkynnere må vi våge å gå inn i det vanskelige terrenget og kjenne på smerten. Mennesker som opplever en situasjon som ligner den kanaaneiske kvinnens, trenger ikke en teologisk forelesning; de trenger en forkynnelse som gir trøst og nytt mot.

En preken om de ubesvarte bønner kan for eksempel ha følgende å si til mennesker som sliter med de vanskelige spørsmålene rundt bønningen:

- For en som er Guds barn, er Gud aldri langt borte. Han kan virke langt borte, men han er aldri langt borte.
- Gi en påminnelse om Guds løfter: Han er god. Han elsker deg. Han er med deg. Han vet hva du går gjennom. Han bryr seg. Han har en god plan for deg. Dette er sannheter som gjelder uansett hvordan livet oppleves.
- Gi en oppfordring til å dele smerten med noen. En del kristne er med i smågrupper og har mulighet til å lette hjertet der. (Og kristne som ikke er med i en smågruppe, bør oppfordres til å bli med i en!) Eventuelt kan man snakke med ektefellen eller en god venn, og prekenen denne dagen kan gjerne inneholde en invitasjon til sjelesorg. Uansett er det viktig å få fram at når man opplever en åndelig krise, enten det handler om manglende bønnesvar eller andre ting, så er det viktig å søke sammen med andre troende. I det kristne fellesskapet er det styrke å hente for dem som har tungt å bære.
- Denne teksten gir også anledning til å minne om håpet i Jesu død og oppstandelse. Troen på den oppstandne Kristus er selve kjernen i kristendommen. Oppstandelsen gir oss håp om at vi også en dag skal vi også få del i oppstandelsen og leve evig på en ny jord uten smerte. Jesu oppstandelse er en historisk kjennsgjerning. Uansett hvordan jeg har det, uansett hva jeg går gjennom, uansett hvor langt borte Gud kan virke, så er det sant at Jesus er stått opp. Da er det også alltid sant at jeg har et håp.
- Endelig bør vi oppmuntre til fortsatt utholdenhet i bønn. Den kanaaneiske kvinnens

bønn ble besvart til slutt! Bibelen har mange sterke løfter om bønnens makt. Bønn er vanskelig, men vi går glipp av mye av det Gud vil gi oss, hvis vi ikke bruker bønnens mulighet. Bønn er dypest sett å ha fellesskap med Gud, og den som ber, åpner livet sitt opp for Gud og gir ham rom for å gripe inn. Bønn er en stor gave Gud har gitt sine barn.

Til gudstjenesten

Fastetidens gudstjenester har sine egne melodier for Kyrie, Sanctus og Agnus Dei. Disse er valgfrie, og menighetsrådet avgjør, i samråd med prest og organist, om de skal brukes. Disse melodiene er en mulighet til å gi fastetiden et eget særpreg, og jeg oppfordrer til å bruke dem. De vil kanskje være ukjente i begynnelsen, men menigheten blir aldri kjent med dem om de ikke brukes. Fastetidens prefasjon benyttes hvis det er nattverd, og litaniet er fastetidens forbønn. Hvis det er dåp og mange kirkeuvante til stede, bør man likevel vurdere et alternativ til litaniet, som nok kan virke ganske tungt.

I fastetiden kan Gloria-leddet falle bort. Dette er for at lovsangen på påskedag kan lyde med fornyet kraft. Likevel er det gode argumenter for å ha Gloria med også i fasten. Det er verdig og rett at vi alltid og alle steder takker og lovpriser Gud for den han er og det han har gjort for oss. Også i fastetiden.

Av salmer foreslår jeg følgende:

- S97 46: Det er makt i de foldede hender. Særlig linjen "Det er svar underveis, engler kommer med bud, om det drøyer det fram dog skal nå" er aktuell denne dagen.
- NoS 312: Lær meg å kjenne din veie.
- NoS 389: Vær meg nær, å Gud.
- NoS 454: Ikke en spurv til jorden.
- NoS 497: Jeg er i Herrens hender.

FRODE GRANERUD
Kapellan i Notodden

3. søndag i faste

15. mars 2019

Luk 11,14-23 [-28]

Til teksten

Fra det øyeblikket Lukas forteller om at Jesus begynner sin vandring mot Jerusalem, hører vi om folks motstand mot Jesus (9,1). I dagens fortelling tiltar denne motstanden. Lukas forteller om Jesus som driver en ond ånd ut av en som er stum, slik at han begynner å tale. Den umiddelbare reaksjonen blant folkemengden er undring (11,14). Likevel er noen skeptiske. Ingen betviler at Jesus virkelig har gjort et under, men de reiser spørsmål om ved hvilken makt han har gjort underet (v 15). Andre igjen vil sette Jesus på prøve og krever et tegn fra himmelen (v 16). Jesus svarer med å vise det absurde i påstanden om at det skulle kunne gå an å drive ut det onde med hjelp fra den onde (v 17-18). Ut fra Jesu svar virker det som at både han og folkemengden er innforstått med at det også er andre enn Jesus som driver ut onde ånder, og Jesu svar synes å si at alt det som er godt må komme fra Ham som er god (*Et godt tre kan ikke gi dårlig frukt, og et dårlig tre kan ikke gi god frukt* Matt 7,18.)

Mot folkemengdens skepsis tilbyr Jesus en alternativ tolkning av hva som har skjedd, nemlig at det er Gud selv som er på ferde: *Men er det ved Guds finger jeg driver de onde åndene ut, da er jo Guds rike kommet til dere* (v 20). Dette utdyper Jesus videre på to forskjellige måter. Først bruker han et bilde fra den militære verden. For å avværpe okkuperanter må det til noen som er enda sterkere (21-22). Deretter beskriver Jesus de onde åndenes oppførsel, slik vi kan anta var vanlige oppfatninger om ånderverdenen på den tiden (23-26). Det virker som denne beskrivelsen har den funksjon å vise kontrasten til hans egen gjerning. Han er ikke kommet for å spre, men for å samle. Ikke for å holde noen nede med makt, men for å befri.

Det er interessant at Lukas bruker begrepet Guds finger i denne fortellingen. I GT brukes dette begrepet bare 2 ganger, men om to svært sentrale motiver i GTs frelseshistorie: utferden fra Egypt (2 Mos 8,19) og loven skrevet på steintavler (2 Mos 31,18). *Guds finger* brukes om Guds aktive handling. Vi kan særlig se en tydelig sammenheng mellom vår fortelling og utferden fra Egypt. Det er Guds finger som

handler for å sette mennesker fri, og med bruken av dette uttrykket viser Lukas hvordan det er Guds frelsesplan som er i fred med å realiseres i Jesus. Med dette setter Lukas Jesus i en spesiell posisjon i forhold til de andre som driver ut de onde åndene. Uttrykket er i tillegg et finurlig uttrykk for ham som er så sterk at han kun behøver å bruke en finger. I motsetning til den som bruker alle de våpen han kan, er Gud en som ikke briljerer med sin makt, men som frivillig gir avkall på noe av den og kun bruker en liten finger.

Vårt avsnitt av bibelteksten avsluttes med en replikkveksling mellom Jesus og en kvinne i folkemengden. Kvinnen responderer tilsynelatende positivt på Jesu ord ved å prise den kvinnen som fødte ham, salig (v 27). Men heller ikke hun har fullstendig forstått. Det er tekstlige likheter mellom kvinnens ord og Elisabet sin saligprisning av Maria: *Salig er hun som trodde, for det som Herren har sagt henne, skal gå i oppfyllelse* (Luk 1,45), men nyanseforskjellene i meningsinnhold er likevel viktige. Maria var salig fordi hun så Guds finger i det som hendte, fordi hun tok vare på det og grunnet på det. På samme måte oppfordrer Jesus folkemengden til å respondere positivt på Gud ord, på det som kommer fra Gud (v 28). Slik avslutter Lukas denne episoden ved også å henvende seg til oss som er lesere av evangeliet.

Til prekenen

Salige er de som hører Guds ord og tar vare på det (v 28). Kanskje kan denne sluttsetningen i dagens prekentekst danne et fokus for prekenen? For i fastetid, og i kampen mellom det gode og det onde, er det aller viktigste å kunne vende oss mot ham som kan hjelpe. Å ta vare på Guds ord og bevare det i hjertet, handler for meg om å bære med seg at Gud har handlet og handler med nåde og godhet mot menneskene. Fastetid handler om å vende seg til ham som er Godheten, og som kan fylle menneskene med håpet om at det gode vil seire.

Jeg kom til å tenke på en liten fortelling som jeg har hørt, som kanskje kunne brukes på denne dagen. Fortelling handler om djevelen som en dag bestemte seg for at han ville lage en utstilling for å vise fram alle verktøyene han hadde glede av i arbeidet sitt. Han laget en imponerende utstilling, la de velholdte verk-

tøyene på fløyelsputer og i glasskap. Han vise stolt fram sjalusiens dolk og raseriets slegge. Hevnens sag og grådighetens greip lå side om side med misunnelsens forgiftede piler, fryktens skrustikke og hatets hammer. Men litt for seg selv, inni et lite glasskap, lå det en liten slitt og flisetet trekile, og på merkelappen utenpå skapet sto det skrevet: "Mismot". Djevelen kunne stolt fortelle at dette lille verktøyet var det viktigste han eide. Når alle de andre verktøyene sviktet, kunne han sette sin lit til denne lille saken. For når mismotets kile ble hurt inn i et menneskets sinn, ble det lett offer for alt det andre i djevelens verktøykasse.

Men det var også et tomt glasskap i djevelens utstilling. Utenpå skapet sto det: "Håpets skjold". På spørsmål om hvor Håpets skjold var, måtte djevelen svare: Dette skjoldet er i menneskenes besittelse. Det hindrer, meg, djevelen, i å bruke alle mine verktøy (fortellingen står blant annet i boken *Den aller første natten*, av Benedikte Hambro og Hilde Eskild).

Denne lille fortellingen kan settes inn i en ramme der prekenteeksten er tolkningsnøkelen. Guds handlinger i Kristus gir verden håp; for dette håpet må det onde vike. Håpet er sterkere enn alt det som kan bryte ned, bygge murer og skillelinjer mellom mennesker. Kristus er håpets skjold.

Vers 11 vil også kunne danne et godt fokus for preken: *Men er det ved Guds finger jeg driver de onde åndene ut, da er jo Guds rike kommet til dere.* Disse ordene er et svar til folkemengdens skepsis mot Jesus, en skepsis som jeg selv umiddelbart ikke identifiserer meg med, fordi jeg tenker: Jeg er da ikke en av Jesu motstandere! Men ved nærmere gjennomlesning tenker jeg at denne skepsisen kanskje ikke er så fremmed for meg likevel, og kanskje er det slik for flere.

Mitt inntrykk er at det slett ikke alltid er så enkelt for oss mennesker å tro på det gode når det gode kommer til oss. Bare det å klare å tro at et annet menneske elsker oss slik som vi er, det er slett ingen selvfølge. Det er ikke gitt at tillit er mer naturlig enn mistillit, at glede og kjærlighet er mer naturlig enn frykt, at framtidstro er mer naturlig enn mismot. Begge deler bor i oss mennesker, og når kjærligheten og godheten blir gitt oss utenfra, er det da alltid så lett å se og tro at det virkelig er Gud som handler med oss i sin store kjærlighet? Gjen-

kenner vi alltid Guds godhet og nåde når den kommer til oss? Kanskje kan prekenen denne dagen være en oppfordring til å se etter Guds finger i oss og rundt oss, se Gud i hverdagens små og store under, se Kristus i en venn som gir oss håp og kjærlighet? Og kanskje er dette et spørsmål vel verdt for oss predikanter å grunne over: Hvor så jeg Guds finger i uken som gikk?

Selv er jeg prest i en menighet der det ofte kommer mange barn til gudstjeneste. En av mine store gleder i tjenesten er å se de små barna som ivrige og glade løper fram til nattverdsbordet, strekker hendene fram for å motta brød og vin, og som stolte deltar i fellesskapet sammen med voksne og eldre. Da tenker jeg: Jo, det er virkelig sant, at Guds rike er midt iblant oss!

Til gudstjenesten

Bønnen *Sankt Patricks brynje* fra keltiske bøtter er en bønn som ville passe fint å bruke på denne søndagen. En bønn som handler om å hente kraft hos den treenige Gud, hos ham som skapte himmel og jord, hos Kristus som er bak, foran, under og over, med meg, i meg og rundt meg. Kanskje kunne den omformuleres til en vi-bønn og brukes som veksellesning? På en dansk nettside kan du finne bønningen i sin helhet: http://wec.kvm-randers.dk/uploads/tx_wecsermons/Sankt_Patricks_brynje.doc

Salme nr 325 i det nye salmebokforslaget: *Når vi undrast*, er en fin salme å bruke denne dagen og ellers i fastetiden. Salmen kan brukes etter preken, eller versene kan synges som bønnesvar i forbønningen. Salmen går på en melodi som er lett å lære og er en vakker og enkel bønn til Gud:

Vers 3: Når vi står det små og redde framfor verdas mørkemakt,

Når vi ser kor mange harde ord og løgner som blir sagt:

Styrk håpet vårt, Gud - hold fast ved oss, du! Styrk håpet vårt, Gud!

Vers 5: Når vi tviler på at kjærlig er det sterkaste på jord.

Når vi gløymer at sjølv døden må gi tapt for dine ord.

Styrk trua vår, Gud - hold fast ved oss, du! Styrk trua vår, Gud!

FRA BISPEDØMMERÅDENE OG KIRKEDEPARTEMENTET

SØKERE

Hamar bispedømme

Følgende har søkt embetet som prost i Hadeland og Land prosti i Hamar bispedømme. Det er 4 søkere til embetet.

Høghaug, Kari Lette Pollestad, Sokneprest i Hurdal, Hurdal, f. 1951

Løberg, Trond, Vikarprest i Oslo bispedømme (Oppsal), Harestua, f. 1956

Raustøl, Hans Erik, Sokneprest på Holmlia, Oslo, f. 1952

Skråmestø, Kåre, Sokneprest i Oppsal sokn, Oslo, f. 1951

LEDIGE STILLINGER

Hamar bispedømme

Prost i Valdres prosti i Hamar bispedømme.

Embetet som prost i Valdres prosti i Hamar bispedømme er ledig fra 1. august 2009.

Prosten leder prestetjenesten i prostiet, bistår biskopen i dennes embetsutøvelse, gjør selv tjeneste som menighetsprest slik biskopen fastsetter, og utfører for øvrig de gjøremål som ligger til prosteembetet. Det stilles krav om erfaring i personalbehandling, leder- og administrativ kompetanse, evne til samarbeid og vilje til å virkeliggjøre de folkekirkelige målsettingene i Hamar bispedømme.

Prostiet omfatter de 24 soknene i kommunene Etnedal, Nord-Aurdal, Sør-Aurdal, Vang, Vestre Slidre og Øystre Slidre med henholdsvis 1400, 6400, 3200, 1600, 2200 og 3100 innbyggere. I prostiet er det 34 kirker, hvorav seks stavkirker, som betjenes av 8,5 prestestillinger. I tillegg kommer en 50 % fjellprest i samarbeid med bl.a. Beitostølen Resort. I fellesrådene er tilsatt 73 personer i 24,7 årsverk.

Prosten gjør menighetstjeneste i Nord-Aurdal og har kontor ved Nord-Aurdal kirkekontor på Fagernes sammen med sokneprest, kantor, menighetssekretær, saksbehandler for prosten i 40 % stilling og kirkeverge.

Den som blir utnevnt, må rette seg etter tjenesteordning for proster. Vedkommende må finne seg i eventuelle endringer i gjøremål og i arbeidsdistriktets utstrekning.

Til embetet hører bolig med boplikt, Nord-Aurdal prestegård, 2910 Nord-Aurdal. Boligen er bygget i 1910 og er på 320m². Til boligen hører dobbeltgarasje og vedskjul. Tomten er på 2 mål, hvorav 1,5 mål er plen.

Søkerne må opplyse om de behersker begge målformer. De fleste sokn i prostiet bruker nynorsk.

Lønnstrinn 64-76. Herfra går vanlig pensjonsinnskudd.

Kvinner oppfordres til å søke.

Søknad med CV, vitnemål, attester og opplysninger om referanser sendes tjenestevei til Kultur- og kirkedepartementet, Postboks 8030 Dep., 0030 Oslo.

Søknadsfristen er 20. februar 2009. Det vil bli utarbeidet offentlig søkerliste. Det henvises i denne sammenheng til Offentleglova § 25, 2. ledd vedrørende mulighet for å bli unntatt fra søkerlista.

Nærmere opplysninger er å finne på bispedømmets hjemmeside www.kirken.no/hamar og ved henvendelse til prosten i Valdres, tel. 91 38 68 50 eller Hamar bispedømmekontor, tel. 62 55 03 50.

Tunsberg bispedømme

Ledig stilling som prostiprest/rådgiver i Ringerike prosti i hel stilling.

Den ene halvdel av stillingen er knyttet til Hønefoss menighet, med ansvar for konfirmantundervisning og kontakt med barne- og ungdomsarbeidet. I tillegg skal prostipresten inngå i menighetens turnus for gudstjenester og kirkelige handlinger.

Prostipresten skal dessuten være rådgiver for prosten og assistere med administrative oppgaver, i tillegg til å gjøre noe vikartjeneste i prostiet. Prostipresten deltar i beredskapsturnusen for prostiet.

Hønefoss menighet er en bymenighet med ca 8000 medlemmer. De ansatte har kontor

sammen med kirkeverge og fellerådsansatte i gode lokaler i sentrum. Menigheten er betjent av sokneprest, prost, prostiprest/rådgiver, kantor, diakon, kontormedarbeider og kirketjenere. I tillegg har menigheten i samarbeid med to andre menigheter og Normisjon Hønefoss ansatt en barne-/ungdomskoordinatør i 60% stilling.

Det følger ikke tjenestebolig med stillingen.

Målformen i kommunen er bokmål. Søker må opplyse om de behersker begge målformer.

Tunsberg bispedømme gir sine medarbeidere tilbud om arbeidsveiledning (ABV), og det forventes at den som tilsettes, er motivert for å gå i veiledning. Stillingen lønnes i stillingskode 1537 - prostiprest, lønsspenn 50-69 i Statens lønnsregulativ. Pensjonsinnskudd. Endelig lønnsfastsettelse ved egen prosedyre etter tilsetting. Øvrige godtgjøringer, rettigheter og forpliktelser som til enhver tid gjelder for presteskaper. Nærmere bestemmelser om tjenesteoppgaver for stillingen kan bli fastsatt av bispedømmerådet etter gjeldende prosedyre.

Samlivsform kan bli vektlagt. Søkeres navn vil normalt bli offentliggjort. Anmodning om å få sitt navn unntatt offentlighet, må begrunnes. Opplysninger om stillingen kan fås ved henvendelse til prost Jan Otto Myrseth, tlf 995 18 280 evt. Tunsberg bispedømmekontor (tlf. 33 35 43 00)

Tilsetting skjer på de vilkår som til enhver tid gjelder, og den som tilsettes, må rette seg etter

- a) endringer i lover, tariffavtaler, reglement samt

- b) avgjørelser som kan influere på tjenestens gjøremål og tjenestedistrikt.

Søknad m/ CV og relevante attester, vitnemål og referanser sendes Tunsberg bispedømmekontor, Håkon 5.s gt. 1, 3116 Tønsberg innen 13. februar 2009.

Tunsberg bispedømme

Ledig stilling som prostiprest/sykehusprest i Ringerike prosti i 50 % stilling.

18 % av stillingen er knyttet til Ringerike sykehus, med vekt på samtaler med pasienter og tverrfaglig samarbeid. I prostiprestdelen av stillingen vil presten ha størstedelen av sin tjeneste knyttet til Norderhov/Ask og Tyristrand menigheter, og noe vikartjeneste for soknepresten i Ådal.

I Ringerike prosti har 13 prester sin tjeneste, og flere av dem har kontorfellesskap i gode lokaler i sentrum sammen med kirkeverge og flere fellelrådsansatte. Prostipresten deltar i beredskapsturnusen for prostiet. Målformen i kommunen er bokmål. Søkere må opplyse om de behersker begge målformer.

Det følger ikke tjenestebolig med stillingen.

Tunsberg bispedømme gir sine medarbeidere tilbud om arbeidsveiledning, (ABV) og det forventes at den som tilsettes, er motivert for å gå i veiledning.

Stillingen lønnes i stillingskode 1537 - prostiprest, lønnsnivå 50-69 i Statens lønnsregulativ. Pensjonsinnskudd. Endelig lønnsfastsettelse ved egen prosedyre etter tilsetting. Øvrige godtgjøringer, rettigheter og forpliktelser som til enhver tid gjelder for presteskapet.

Nærmere bestemmelser om tjenesteoppgaver for stillingen kan bli fastsatt av bispedømmerådet etter gjeldende prosedyre.

Samlivsform kan bli vektlagt.

Søkeres navn vil normalt bli offentliggjort. Anmodning om å få sitt navn unntatt offentlighet, må begrunnes.

Nærmere opplysninger om stillingen ved henvendelse til prost Jan Otto Myrseth, tlf 995 18 280 evt. Tunsberg bispedømmekontor (tlf. 33 35 43 00)

Tilsetting skjer på de vilkår som til enhver tid gjelder, og den som tilsettes, må rette seg etter

a) endringer i lover, tariffavtaler, reglement samt

b) avgjørelser som kan influere på tjenestens gjøremål og tjenstedistrikt.

Søknad m/ CV og relevante attester, vitnemål og referanser sendes Tunsberg bispedømmeråd, Håkon 5.s gt. 1, 3116 Tønsberg innen 13. februar 2009.

Tunsberg bispedømme

Ledig stilling som prest i Ringerike fengsel.

Ringerike fengsel ble tatt i bruk i 1997 som et av landets største og mest moderne fengsler. Det er også fengselet med høyeste sikkerhetsnivå. Fengselet består av 4 avdelinger og har plass til 160 innsatte. Det ligger ved Tyristrand 15 km sør for Hønefoss mot Vikersund. Anstalten er administrativt underlagt Kriminalomsorgen, Region Sør.

Prestetjenesten er en forvaltningssamarbeidspartner på linje med helseavdeling, skole og bibliotek. Presten har et nært samarbeid med ledelsen og de ansatte i fengselet og må rette seg etter internreglementet i fengselet og reglement for kriminalomsorgen, og arbeide ut ifra kriminalomsorgens verdigrunnlag.

Prosten i Ringerike prosti er nærmeste overordnede. Det er ønskelig at presten tar del i prestens samlinger i prostiet. Presten er med på samlinger med fengselsprestene og fagdager på landsplan.

Prestens hovedoppgaver i forhold til innsatte er samtaler og sjelesorg og legge til rette for gudstjenester på søndagene. Det er et godt samarbeid med flere menigheter og organisasjoner som deltar på gudstjenester. Spesielt lokalmenigheten, Tyristrand menighet, er aktivt med i arbeidet i fengselet, noe som betinger et nært samarbeid med denne menigheten. Det holdes bibelkurs 2 ganger pr. år. Presten skal også legge til rette for at innsatte tilhørende annet tros- eller livssyn får dekket sitt religiøse behov og får kontakt med representant fra sin religion eller livssyn når det er ønskelig.

Andre oppgaver er kontakt med innsattes pårørende, og det er ønskelig at presten deltar som instruktør på fengselets samlivskurs, PREP. Presten skal også være med på samarbeidet med frivillige organisasjoner, institusjoner og menigheter for å knytte kontakter og bygge nettverk for innsatte. Presten deltar også i organiseringen av Røde Kors Visitortjeneste og Kirkens Besøkstjeneste.

Presten har godt utstyrt kontor, samtalerom og gudstjenesterom i biblioteket med alt nødvendig utstyr. Det er eget klokkeårn i fengselet.

Stillingen lønnes i stillingskode 1465 - spesialprest, lønnsnivå 54-75 i Statens lønnsregulativ. Pensjonsinnskudd. Endelig lønns-

fastsettelse ved egen prosedyre etter tilsetting. Øvrige godtgjøringer, rettigheter og forpliktelser som til enhver tid gjelder for presteskabet. Tjenestebil kan disponeres.

Målformen i kommunen er bokmål. Søkere må opplyse om de behersker begge målformer.

Tunsberg bispedømme gir sine medarbeidere tilbud om arbeidsveiledning, (ABV) og det forventes at den som tilsettes, er motivert for å gå i veiledning.

Nærmere bestemmelser om tjenesteoppgaver for stillingen kan bli fastsatt av bispedømmerådet etter gjeldende prosedyre.

Samlivsform kan bli vektlagt.

Søkeres navn vil normalt bli offentliggjort. Anmodning om å få sitt navn unntatt offentlighet, må begrunnes.

Opplysninger om stillingen kan fås ved henvendelse til fengselspresten i Ringerike fengsel 32113400, prosten i Ringerike 99518280, evt. Tunsberg bispedømmekontor.

Den som blir tilsatt, må fylle de krav til kompetanse som er nedfelt i forskrift om tilsetting av menighetsprest av 8. febr. 07 §2. Vilje og evne til samarbeid og interesse for arbeidsområdet, samt relevant erfaring, videreutdanning innenfor pastoralkliniske fag og personlig egnethet vil bli vektlagt. Tiltredelse er ønskelig i løpet av mai 09.

Tilsetting skjer på de vilkår som til enhver tid gjelder, og den som tilsettes, må rette seg etter a) endringer i lover, tariffavtaler, reglement m.v. samt

b) avgjørelser som kan influere på tjenestens gjøremål.

Søknad m/ CV og relevante attester, vitnemål og referanser sendes Tunsberg bispedømmeråd, Håkon 5.s gt. 1, 3116 Tønsberg innen 13. februar 09.

Nidaros bispedømme

Kapellan i Fosen prosti med Ørland, Bjugn, Nes og Jøssund sokn som tjenestested.

Det er ledig stilling som kapellan i Fosen prosti med tjenestested Ørland og Bjugn.

Menighetene har i dag trosopplæringsmidler og har fått til et godt og spennende samarbeid. Det er tilsatt en egen prosjektleder som administrerer det. Dette prosjektet, "KIRKA VÅRRES", har menighetene sammen med Ørland hovedflystasjon, noe som har gjort prosjektet spesielt spennende. Les mer om prosjektene på www.storstavalt.no.

Soknene tilsvare Bjugn og Ørland kommuner som har ca. 10 000 innbyggere. Kommunene ligger på Fosenhalvøya med direkte flyforbindelse til Gardermoen, og avstanden til Trondheim er to timer med bil eller en time med hurtigbåt.

I området ligger Ørland hovedflystasjon, en militær flyplass der til sammen 900 mennesker har sitt virke. Her er det flystasjonsprester.

I Ørland sokn er det 4680 kirkemedlemmer, og i de tre soknene i Bjugn kommune er det 4230 kirkemedlemmer.

Om kirkene vises det til menighetenes egne hjemmesider som finnes med link fra kommunenes hjemmesider, under kultur og fritid.

Menighetene betjenes av kapellan og to sokneprester. I hele prostiet er det i tillegg til prost og prostiprest åtte menighetsprester.

Hovedkontorsted for kapellane er Bjugn kirkekontor. Her er det kontorfellesskap med sokneprest, kirkeverge, diakonimedarbeider og prosjektleder. Det er også kontor i Ørland sammen med sokneprest, kirkeverge, sekretær og prosjektleder.

Kirkelig statistikk for alle menighetene: 98 dåp, 104 begravelser, 22 vielser og 120 konfirmanter. Det er 60 forordnede gudstjenester i året i hvert prestegjeld.

Konfirmantarbeidet er en kombinasjon av ordinær undervisning, temagrupper og konfirmanthelg.

Gudstjenester og andre kirkelige handlinger fordeles mellom de 3 prestene.

Det finnes søndagsskoler, ungdomsklubb og familiekor. Menighetene ønsker et bedre tilbud til ungdom.

Det er godt samarbeid med barnehage, skole,

kulturskole og det lokale kulturliv forøvrig.

Menighetene er preget av trøndersk folkekirkelighet, og det fins lokale foreninger for flere kristelige organisasjoner, samt noe virksomhet på bedehusene.

De største utfordringene for menighetene er å bygge ut og videreføre trosopplæringsarbeidet.

Når det gjelder utbyggingen av skoler, barnehager, helse- og sosialtjeneste og forholdene i lokalsamfunnet/kommunene for øvrig, vises til blant annet kommunenes hjemmesider: www.orland.kommune.no og www.bjugn.kommune.no Ellers vises også til bispedømmets hjemmeside: www.kirken.no/nidaros

Nidaros bispedømme arbeider etter en strategisk plan som er gitt overskriften: "Kirken i Nidaros - sammen underveis". Bispedømmet har godt utbygde personaltiltak, herunder arbeidsveiledning og kollegastøtteordning. Bispedømmet er IA-virksomhet, og vårt mål er å få en balansert alders- og kjønnsammensetning i sokn/prosti samt legge til rette for mennesker med redusert funksjonsevne.

Kommunen er i ferd med å anskaffe bolig i Bjugn. Dette vil utløse boplikt knyttet til stillingen.

Målformen i soknene er bokmål, og søkerne må opplyse om de behersker begge målformer.

Tilsetting skjer på de vilkår som til enhver tid gjelder, og den som tilsettes, må rette seg etter følgende:

- endringer i lover, tariffavtaler, reglement m.v. herunder spørsmål vedrørende tjenesteordning, beredskapsordning, tjenestebolig og husleie
- avgjørelser som kan influere på tjenestens gjøremål og bosted.

Opplysninger om samlivsform vil kunne bli innhentet og vektlagt, jfr. aml. §13-3.

Vi søker etter en prest som kan fylle stillingen i henhold til tjenesteordningen, de oppgaver og utfordringer som er beskrevet foran, og som

- har evne til å kommunisere med ungdom
- evner å bidra til gode samarbeidsforhold, trivsel, engasjement og er kontaktskapende
- evner til å jobbe selvstendig og samtidig i fellesskap med ansatte og frivillige medarbeidere
- har administrative evner

Stillingen er plassert i kode 0922 og lønnes fra tiltredelse i ltr. 53-61. Lønnplassering skjer bl.a. i lys av bispedømmets utfordring med å rekruttere til stillingen. Pensjonsinnskudd. Skyssgodtgjøring.

Opplysninger om stillingen fås ved henvendelse til Nidaros bispedømmeråd, tlf. 73 53 91 00 eller prosten i Fosen tlf. 73 85 28 97

Søknad med CV, attester og referanser sendes Nidaros bispedømmeråd, Erkebispegården, 7013 Trondheim innen 13. februar 2009. Attester vil ikke bli returnert.

Nore kirkelige fellesråd

i Kongsberg prosti, Tunsberg bispedømme

Har du lyst til å være prest i en av Norges beste kommuner?

Nore prestegjeld er sammenfallende med **Nore og Uvdal kommune**, en kommune som skårer høyt på levekårsundersøkelser. Her har vi gode oppvekstvilkår, god barnehagedekning, skoler med oversiktlige klasser og mye fin natur. Det er også gode muligheter for ekstremsport. Kommunen har ca 2 500 innbyggere, 4 barneskoler samt ungdomsskole og videregående skole. I tillegg til våre 4 kirker har vi 2 av landets eldste stavkirker. Prestegjeldet består av 3 sokn, Nore, Uvdal og Tunhovd. Menighetslivet er preget av en utpreget folkekirkelig kultur med stor åpenhet for kirken.

Vi tilbyr:

Allsidig prestatjeneste i en kommune med et overkommelig folketall.

Gode og ordnede arbeidsvilkår. Gudstjenester og kirkelige handlinger fordelt i tjenesteturnus med soknepresten. Det vil stort sett si fri annenhver helg. Lønn, ferie og fritid etter gjeldende avtaleverk. Tjenesteordning for menighetsprester er lagt til grunn for stillingen. Etterutdanning og arbeidsveiledning som for øvrig prestatjeneste i bispedømmet.

Godt utstyrt kontor i fellesskap med en trivelig stab, som består av sokneprest, kontor (100%), kirkeverge (100%) og kontorfullmektig (50%). Forøvrig har vi 3 kirketjenere. Kontoret ligger i administrasjonssenteret Rødberg.

Lønn tilsvarende kapellan i statlig stilling, lønnstrinn 50-69. Pensjonsinnskudd. Stillingen er finansiert med fond og kommunale midler.

Skyss godtgjøres etter regulativ. Den som tilsettes, må disponere bil.

Vi hjelper deg med å skaffe bolig.

Vi ønsker:

Deg som har lyst til å flytte til Numedal
ordinert prest, mann eller kvinne
med initiativ og arbeidslyst
samarbeidsevner
gjærne interessert i barne- og ungdomsarbeide

Det som for tiden gleder oss mest:

Skjønne kirke full av barn hver måned. Vi har gjort Skjønne kirke til SPRELL LEVENDE-kirke, og samler hver måned 100 til 140 barn og voksne til en sprell levende gudstjeneste.

Nesten 100 % oppslutning om konfirmasjon. Konfirmanttallet er 30 – 40.

Ser dette fristende ut?

Ta kontakt med sokneprest Erik Hualand eller kirkeverge Halvor Haugestad, telefon 32 74 25 90, Ta gjerne en prat med nåværende menighetsprest Tone Anne Hvalen, samme nr.

Søknaden din med attester sender du til:

Nore kirkelige fellesråd, Sentrum 9, 3630 Rødberg, innen 9. februar 2009.

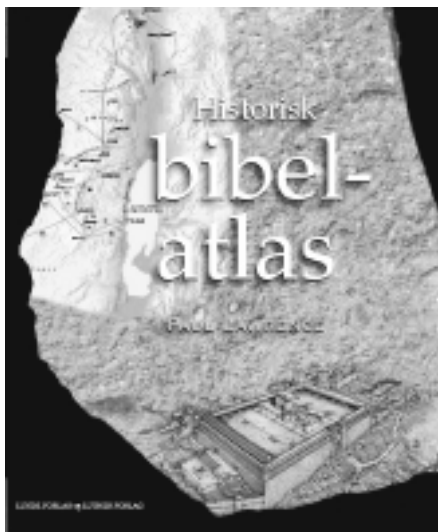
NYTT BIBELATLAS FOR ALLE BIBELLESERE!

Paul Lawrence

HISTORISK BIBELATLAS

Oversatt av Eyolf Berg

- En reise gjennom bibelhistorien fra Abraham til Paulus
- Bygger på de seneste historiske og arkeologiske oppdagelser
- Gjennomillustrert med 97 nytegnede kart, 7 rekonstruksjonspanoramaer, 17 bykart og 150 fotografier
- Spesialartikler om emner som folkeslag og språk i Bibelen
- Tidstabeller, ordforklaringer, litetraturliste og registre over saker, personer, stedsnavn og bibelhenviisninger

Kr 398,-

Nyhet!

*Karsten Isachsen***GLEDENS GUD**

Denne boka handler om gleden. Ikke bare om store og små gleder, men om gleden. Om gledens kilder, gledens uttrykk og gledens formidlere.

Her er små andaktsstubber, prekener, mini-portretter, visdomsord og uhøytidlige alvorsord. På kjent Karsten Isachsen-vis reflekterer han over livet, deler med oss av sin livsvisdom, øser villig og raust av andres og gir oss en tydelig retning for hvor gleden er å finne.

Kr 398,-

"Det er ikke mye jeg har grepet eller forstått. Men jeg er grepet, og føler meg forstått av Jesus. Nå håper jeg at du, når du leser, får oppleve et glimt av ham."

Karsten Isachsen

Returadresse:
Luther Forlag
Grensen 3
0159 OSLO

UTKOMMER annenhver uke på Luther Forlag og redigeres av praktikumsrektor Halvor Nordhaug, professor Harald Hegstad, prost Jan otto Myrseth og kapellan Sunniva Gylver.

REDAKSJON

Luthersk Kirketidende, v/Eyolf Berg,
Luther Forlag, Grensen 3, 0159 OSLO.
Red. sekr.: Eyolf Berg.
Tlf. 91 17 65 37.
e-post: redaksjon.lk@lutherforlag.no

LESERINNLEGG til Luthersk Kirketidende mottas med takk, og kan sendes til ovenstående e-postadresse.

ABONNEMENT, ADRESSEENDRING O.L.:

Luthersk Kirketidende v/Eyolf Berg,
Luther Forlag, Grensen 3, 0159 OSLO.
Tlf. 91 17 65 37.
e-post: redaksjon.lk@lutherforlag.no

Pris kr. 525,- pr. år for Norge. Utlandet kr. 650,- pr. år.
Kontonummer: 3000.14.73669

ANNONSEPRISER

Det er muligheter for følgende 7 annonsemøduler i LK:

1. *1/2 kvartside* (Høyde 42 mm, bredde 61 mm) kr. 500,- +mva
2. *Kvartside* (Høyde 42 mm, bredde 127 mm) kr. 900,- +mva
3. *Halvside* (Høyde 177 mm, bredde 61 mm) kr. 1500,- +mva
4. *Halvside* (Høyde 85 mm, bredde 127 mm) kr. 1500,- +mva
5. *3/4 side* (Høyde 130 mm, bredde 127 mm) kr. 2000,- +mva
6. *Helside* (Høyde 177 mm, bredde 127 mm) kr. 2500,- +mva
7. *Dobbelside* (Høyde 177 mm, bredde 2x127 mm) kr. 4000,- +mva

ISSN 0332-5431

